

*В.І. Марчик, В.І. Карпов
к. біол. н, доцент; викладач
Криворізький ДПУ*

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

В статті виявлені различия в мотивації к заняттям физическими упражнениями у юношей и девушек технологического факультета Криворожского педагогического университета.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, профессиональная мотивация, мотивационные потребности студентов.

У статті виявлено відмінності в мотивації до занять фізичними вправами в юнаків і дівчат технологічного факультету Криворізького педагогічного університету.

Ключові слова: професійна компетентність, професійна мотивація, мотиваційні потреби студентів.

The distinctions in motivation for training in physical exercises of the young men and women study at the Technology-and-Pedagogics Department of the Kryvyi Rih Pedagogical University have been revealed.

Key words: professional competence, professional motivation, motivational needs of students.

Постановка проблеми. Можливості ефективного формування професійної компетентності майбутніх вчителів на теперішній час мають високий попит, оскільки перехід України до ринкових відносин вимагає перегляду існуючої методології організаційно-методичного забезпечення діяльності кафедр та зміни пріоритетів у навчально-виховному процесі.

Зміст процесу формування професійної компетентності майбутніх вчителів розкривається через систему таких педагогічних умов: формування професійної мотивації на підвищення її рівня; удосконалення навчально-пізнавальної компетенції; використання прогресивних освітніх технологій навчання; розвиток професійних якостей та індивідуальних особистісних характеристик; створення індивідуального плану формування і розвитку професійної компетенції [4, С. 71-72].

Сучасне виробництво висуває високі вимоги, що будуть зростати найближчі 10-20 років, до фізичної надійності та готовності фахівців, зайнятих в усіх сферах економіки. Роботодавці США, наприклад, активно стимулюють постановку фізичного виховання студентів у навчальних закладах, що становить вирішальним аргументом для адміністрації коледжів і університетів при включенні фізичного виховання у навчальні програми вслякому сприянні його розвитку.

Фізичне виховання традиційно і обґрунтовано визнається найважливішим фактором формування здоров'я і підготовки студентської молоді до активної життєдіяльності і майбутньої праці. На підставі цієї традиції в Україні сформоване соціальне замовлення держави на фізичне виховання, що знайшло відображення у нормативних актах, які регламентують його здійснення у ВНЗ, як обов'язкової навчальної дисципліни визначеного періоду навчання [6, С. 44-45].

Мета статті: розкрити мотивацію студентів до занять фізичними вправами в процесі формування професійної компетентності майбутніх учителів.

Мотивація – це сукупність психічних процесів, що надають поведінці енергетичний імпульс і загальну спрямованість. Мотив до діяльності виникає при наявності потреби, що відчувається як відхилення параметрів від оптимального рівня. Зазначається, що суттєве значення для молоді мають такі мотиви до занять фізичними вправами: покращення фізичних якостей, розваги, фізичний відпочинок [2, с.189]. На рівень професійної мотивації студента впливає використання засобів позааудиторної виховної роботи. [3, с. 196]. Такими засобами можуть бути і специфічні методи фізичного виховання: суворо регламентованої вправи, ігровий та змагальний методи.

Підвищення мотивації до занять фізичними вправами пропонується вирішувати через застосування оптимальних форм і методів проведення навчальних занять і тренувань [5, с. 218; 8, с.82], виховання відповідальної ставлення до власного здоров'я та способу життя [7, с. 103], скеровування педагогічного процесу на створення зовнішніх умов для самовиховання та впливу на внутрішні (мотиваційні) передумови самовиховання [1, с. 158; 9, с. 70].

Відмінності мотиваційних потреб до занять фізичними вправами серед юнаків і дівчат визначило мету роботи. Предмет дослідження: мотиваційні потреби студентів у використанні засобів фізичної культури і спорту в залежності від статі. У дослідженні, що було проведено в травні 2010 року прийняли участь студенти Криворізького державного педагогічного університету. Було сформовано дві вибірки: юнаки – 36 осіб і дівчата – 30 осіб. Студенти (загальна кількість 66 осіб), які приймали участь у дослідженні, навчаються на I-III курсах, мають відносно один вік та рівень здоров'я. На рисунку 1 представлено дані з першої і другої вибірки, тому сума не складає 100 відсотків.

У роботі використано метод анкетування. Студентам було запропоновано визначити вибір трьох найсильніших мотивів з семи наступних. Мій мотив: боротися, щоб долати перешкоди, змінювати умови і добиватися успіху; прагнення до вдосконаленості, максимальне використання фізичних здібностей, підвищення енергетики, відчуття здоров'я; соціальний статус, підвищення престижу; бути частиною колективу, можливість спілкуватися; прагнення бути жіночніше; фізично привабливішою; різні види матеріальних винагород: формування характеру, відповідальності.

Результати дослідження. Аналіз отриманих даних показав, що юнаки найприоритетнішими мотивами до занять фізичними вправами визначили: боротися, щоб долати перешкоди, змінювати умови і добиватися успіху, формування характеру, наполегливості та відповідальності (55%), прагнення до вдосконаленості, максимальне використання фізичних здібностей, підвищення енергетики та відчуття здоров'я (52%). Тільки третя час-

тина респондентів (33%) зазначила бажання займатися фізичними вправами з метою бути більш мужнім.

На відміну від юнаків переважна більшість дівчат визначила як мотив самим пріоритетним: бути більш жіночніше, фізично привабливішою (70%). У даній групі респондентів друге і третє місце посіли наступні мотиви: формування характеру, наполегливості, відповідальності (50%), боротися, щоб долати перешкоди, змінювати умови і добиватися успіху (46%).

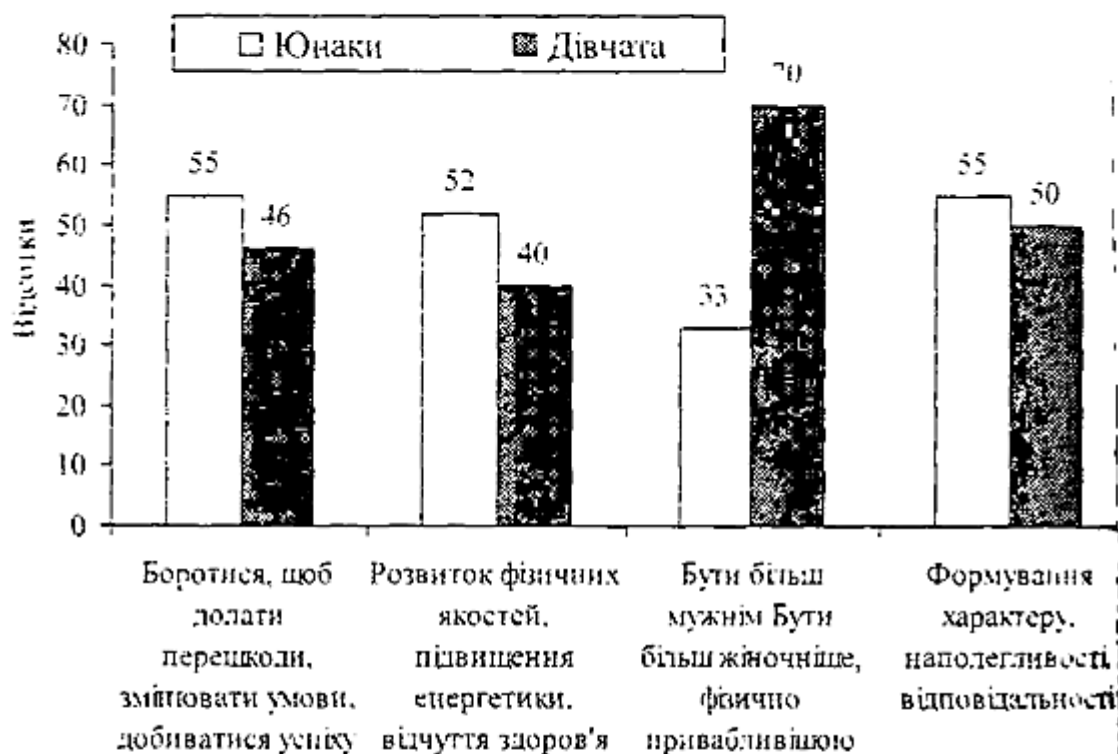

Рис. 1. Мотивація до занять фізичними вправами у юнаків і дівчат

Прагнення до вдосконалення, максимальне використання фізичних здібностей, підвищення енергетики та відчуття здоров'я відзначили трохи менше половини респондентів в групі дівчат (40%).

Висновки. Встановлено, що як для юнаків, так і для дівчат технологічно-педагогічного факультету вдосконалення фізичної діяльності може бути привабливим як досвід, який можна використовувати в інших життєвих ситуаціях. Для таких студентів є характерним один з потужних мотивів спортивної діяльності – це боротися, аби подолати перешкоди, зазнавши на собі вплив стресу, змінювати обставини та досягати успіху.

Виявлено, що для дівчат більшим мотивом до занять фізичними вправами є питання гармонійного фізичного розвитку, естетика пропорційності тілобудування, ідеальна маса тіла, ступінь жировідкладення, правильна постава тощо, ніж рівень фізичної підготовленості та розвиток фізичних якостей.

Використання знань провідних мотивів юнаків і дівчат викладачами фізичного виховання буде сприяти більш ефективному вибору засобів фізичної культури та підвищенню продуктивності занять з фізичного виховання.

Список використаних джерел

1. Канішевський С.М. Педагогічне керівництво процесом фізичного самовдосконалення студентів / Канішевський С.М., Пех С.В., Човник Ю.В. // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [Фізичне виховання студентів вищих навчальних закладів: здобутки, проблеми та шляхи їхнього вирішення у контексті Болонської декларації], (2-3 лютого, 2007 р) / М-во освіти і науки України, Національний університет „Києво-Могилянська академія”. – Київ, 2007. – С. 155-158.
2. Коваль В.Ю. Вплив занять спортом на морально-психологічний розвиток студентів / Коваль В.Ю., Зайченко В.Й. // Матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. [Проблеми сучасної валеології, фізичної культури та реабілітації], (8 квітня, 2010 р.) / М-во освіти і науки України, педагогічний університет. – Херсон, 2010. – С. 187-190.
3. Кузьменко Н.В. Формування професійної мотивації студентів // Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. праць / гол. ред. В.К. Буряк. – Кривий Ріг: КДПУ, 2010. – Вип. 27. – С. 191-196.
4. Пахомова О.В. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх вчителів філологічних дисциплін у процесі загально-педагогічної підготовки // Педагогіка вищої та середньої освіти школи: Зб. наук. праць / гол. ред. В.К. Буряк. – Кривий Ріг: КДПУ, 2010. – Вип. 27. – С. 68-73.
5. Погребняк О.А. Виховання моральної поведінки юнацтва засобами фізичного виховання і спортивного тренування: матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. [Адаптаційні можливості дітей та підлітків] (14-16 вересня, 2006 р) :- Одеса: ПУДПУ ім. К.Д. Ушинського, 2006. - С. 217- 219.
6. Раєвський Р.Т., Канішевський С.М., Лапко В.Г. Фізичне виховання студентської молоді України і контексті Болонського процесу / Раєвський Р.Т., Канішевський С.М., Лапко В.Г. // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [Фізичне виховання студентів вищих навчальних закладів: здобутки, проблеми та шляхи їхнього вирішення у контексті Болонської декларації], (2-3 лютого, 2007 р) / М-во освіти і науки України, Національний університет „Києво-Могилянська академія”. – Київ, 2007. – С. 44- 49.
7. Савічева В.Л. Соціально-педагогічні проблеми здорового способу життя та розвиток особистісної компетенції щодо ведення здорового способу життя: Матеріали регіон. наук.-практ. конф. [Сучасна тенденція розвитку масових видів спорту Придніпров'я] (9-10 листопада, 2006 р.) / М-во освіти і науки України, коледж фізичного виховання, Дніпродзержинськ, 2006. - С. 101 – 103.
8. Смирнов А.В. Физическое упражнение – основное средство укрепления здоровья / А.В.Смирнов, І.В. Послушний // Матеріали регіонал. наук-практ. конф. [Фізичне виховання, спорт і культура у сучасному суспільстві], (Кривий Ріг, 24 червня, 2009 р.) / М-во освіти і науки України, технічний університет, Кривий Ріг, 2009. – С. 79-82.
9. Шумлянський Л.А. Формирование мотиваций соблюдения здорового образа жизни будущих педагогов / Л.А.Шумлянський // Матеріали наук.-практ. конф. [Актуальні питання формування здорового способу життя дітей, підлітків та молоді], (10 квітня, 2009 р.) / М-во освіти і науки України, педагогічний університет. – Кривий Ріг, 2009. – С. 69-71.

Стаття надійшла до редакції 210.05.2010р.